

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTRAS**ĮSAKYMAS****DĖL VALSTYBĖS LŪKESČIŲ, SUSIJUSIŲ SU VALSTYBĖS ĮMONĖS IGNALINOS ATOMINĖS ELEKTRINĖS VEIKLA**

2019 m. kovo 27 d. Nr. 1-80

Vilnius

Vadovaudamasis Valstybės turinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 665 „Dėl Valstybės turinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“, 12¹ punktu,

p r i t a r i u Raštui dėl valstybės lūkesčių, susijusių su valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės veikla (pridedama).

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

RAŠTAS
DĖL VALSTYBĖS LŪKESČIŲ, SUSIJUSIŲ SU VALSTYBĖS ĮMONĖS IGNALINOS
ATOMINĖS ELEKTRINĖS VEIKLA

Įmonės veikla

Atsižvelgiant į valstybės įmonei Ignalinos atominėi elektrinei (toliau – įmonė) Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi deleguotas valstybės funkcijas įmonės pagrindinė veikla yra:

1. tinkamai¹ ir saugiai² vykdyti Ignalinos atominės elektrinės galutinio sustabdymo ir eksploatavimo nutraukimo darbus;

2. sutvarkyti³ Lietuvos teritorijoje esančias ir susidarysiančias radioaktyvias atliekas.

Kita įmonės veikla – integruotis į tarptautinę branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo rinką.

Veiklos lūkesčiai ir vertinimas

Įmonės savininkas siekia Įmonės veiklos sėkmės.

Prioritetinė Įmonės veikla:

- *socialinei ilgalaikėi naudai užtikrinti:*

1. sutvarkyti Ignalinos atominės elektrinės teritorijoje esančias atliekas ir Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos atliekas;

Siekiant užtikrinti, kad kiekvienas asmuo ir aplinka tiek Lietuvos Respublikos teritorijoje, tiek ir už jos ribų būtų pakankamai apsaugoti nuo radiologinių ir kitų pavojų, kuriuos gali sukelti Ignalinos atominės elektrinės teritorijoje saugomos atliekos ir Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos atliekos, nepalikti ateities kartoms nepelnytų atliekų tvarkymo naštos, įmonės savininkas tikisi, kad įmonė iki Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo užbaigimo datos – iki 2038 metų pabaigos⁴ sutvarkys visas Ignalinos atominės elektrinės ir Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo, eksploatavimo nutraukimo metu iki 2038 metų susidariusias ir susidarysiančias atliekas ir jai perduotas smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyvias atliekas:

Eil. Nr.	Atliekų rūšys	Atliekų kiekis*						
		Mato vnt.	2019 metais	2020 metais	2021 metais	2022 metais	2030 metais	2038 metais
1.	atliekos, kurių radiologinių savybių vertės neviršija nebecontroliuojamųjų lygių (neradioaktyviosios atliekos), ne mažiau nei (atliekos yra pašalintos, atliekos be pakuotės)	t (%)	36 852 (33,5)	41 079 (37,34)	44 498 (40,45)	47 465 (43,15)	82 865 (75,33)	110 000 (100)

¹ Vadovaujantis Galutiniu Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. 1-230, ir Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstituciniu veiklos planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 9 d. nutarimu Nr. 137.

² Vadovaujantis Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo 3 straipsnyje nustatytais pagrindiniais branduolinės saugos ir fizinės saugos užtikrinimo principais.

³ Vadovaujantis Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 3 straipsnyje nurodytais radioaktyviųjų atliekų tvarkymo principais.

⁴ Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo užbaigimo data nustatyta Galutiniame Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo plane.

Eil. Nr.	Atliekų rūšys	Atliekų kiekis*						
		Mato vnt.	2019 metais	2020 metais	2021 metais	2022 metais	2030 metais	2038 metais
2.1.	labai mažo radioaktyvumo atliekos, ne mažiau nei <i>(atliekos patalpintos į tarpines saugyklas su pakuote)</i>	m ³ (%)	7172 (11,95)	10748 (17,91)	–	–	–	0
2.2.	labai mažo radioaktyvumo atliekos, ne mažiau nei <i>(atliekos patalpintos į atliekyną su pakuote)</i>	m ³ (%)	–	–	4 000 (6,66)	8000 (13,33)	32 000 (53,33)	60 000 (100)
3.1.	mažo ir vidutinio radioaktyvumo atliekos, ne mažiau nei <i>(atliekos patalpintos į tarpines saugyklas su pakuote)</i>	m ³ (%)	26 297 (25,43)	28 549 (38,46)	30 893 (41,62)	33 248 (44,8)		
3.2	mažo ir vidutinio radioaktyvumo atliekos, ne mažiau nei <i>(atliekos patalpintos į atliekyną su pakuote)</i>	m ³ (%)	–	–	–	–	46 100 (62,1) <i>nuo 2024 m.</i>	74 232 (100)
4.	ilgaamžės radioaktyviosios atliekos, iš jų:							
4.1.	branduolinis kuras (rinklės), ne mažiau nei <i>(atliekos patalpintos į saugyklą)</i>	vnt. (%)	17 452 (80,9)	20 637 (95,7)	21 373 (99,1)	21 571** (100)	–	–
4.2.	kitos ilgaamžės radioaktyviosios atliekos, ne mažiau nei <i>(atliekos patalpintos į saugyklą be pakuotės)</i>	m ³ (%)	74 (1,2),	147,6 (2,4)	233,9 (3,8)	320,2 (5,2)	2 638 (42,73)	6 173 (100)

*Atliekų kiekis nurodomas kaupiamuoju būdu. Atsižvelgiant į tai, kad dalis Ignalinos atominės elektrinės išmontuotinos įrangos neinventorizuota, atliekų kiekis bus tikslinamas kasmet.

** Neįskaitant 75 nenaudotų branduolinio kuro rinklių.

Įmonė, vykdydama Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimo projektą, iki 2023 metų turi išimti ir perkelti į Ignalinos atominės elektrinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginius visas saugyklos atliekas, saugyklos teritorijoje esamas radionuklidais užterštas konstrukcijas ir gruntą. Įmonė turi imtis priemonių, kad visos išlaidos, susijusios su paskesniu nurodytų atliekų, užterštų konstrukcijų ir grunto tvarkymu, būtų pripažintos tinkamomis padengti jas Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis. Iki 2024 metų saugyklos teritorija turi būti rekultivuota ir panaikinta jos kontrolė radiaciniu požiūriu.

2. sukurti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūrą;

Tikimasi, kad Įmonė kurdama radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūrą:

1) iki 2019 m. trečio ketvirčio pradės kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo komplekso (B2 projektas) ir kietųjų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir saugojimo komplekso (B3/4 projektas) pramoninį eksploatavimą;

2) iki 2020 metų parengs bitumuotų atliekų saugyklos pavertimo atliekynu koncepcijos ir saugos pagrindimą, aikštelės vertinimo ataskaitą;

3) iki 2023 metų parengs pramoninių atliekų saugyklos (poligono) saugos ir poveikio aplinkai vertinimą;

4) iki 2022 metų pradės trumpaamžių labai mažo aktyvumo radioaktyviųjų atliekų atliekyno (B19/2 projektas) pramoninį eksploatavimą;

5) iki 2025 metų pradės mažo ir vidutinio aktyvumo trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų paviršinio atliekyno (B25 projektas) pramoninį eksploatavimą;

6) 2019 m. antrą ketvirtį suinteresuotoms institucijoms pateiks išvadoms gauti Galutinio Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo plano pakeitimo projektą, kuriame, be kita ko, bus įvertintas ir nurodytas po 2038 metų reikalingos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros poreikis, numatytos priemonės šiai infrastruktūrai prižiūrėti ir (ar) įrengti.

Pagal Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos⁵ 20.3 papunktį baigiantis ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų saugojimo laikui (iki 2066 metų), šios atliekos turi būti dedamos į giluminį atliekyną, kadangi šiuo metu tai yra vienintelis saugus ir tvarus ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų sutvarkymo būdas. Atsižvelgiant į 2016 metais Lietuvos energetikos instituto pateiktą Giluminio atliekyno plėtros plano parengimo ataskaitą iki 2022 metų Įmonė įgyvendindama giluminio atliekyno įrengimo projektą turi pasiūlyti vietą žvalgybiniam gręžiniui įrengti ir pagrįsti jos pasirinkimą.

3. gerinti saugos kultūrą bei saugumo kultūrą Įmonėje;

Vykdydama veiklą, įmonė turi palaikyti saugos kultūros lygį, užtikrinantį pirmo ir aukštesnio lygio įvykių pagal tarptautinę branduolinių įvykių skalę nebuvimą, ir nuolat jį gerinti.

• *veiklos sekmei užtikrinti ir veiklos efektyvumui padidinti.*

4. pritraukti ir išlaikyti įmonės tikslams įgyvendinti reikiamos kompetencijos darbuotojus ir skatinti jų įsitraukimą;

Tikimasi, kad įmonė 2019-2022 metams numatys ir įgyvendins priemones, susijusias su žmogiškųjų išteklių planavimu ir optimizavimu; motyvavimu, ypatingą dėmesį skiriant darbo apmokėjimo sistemos, skatinančios įmonės darbuotojus įgyvendinti įmonės veiklos strategijoje nustatytus tikslus, tobulinimui; darbuotojų lojalumo didinimui; darbuotojų pakeičiamumo užtikrinimui ir žinių išsaugojimui.

2019 metais siūloma nustatyti įmonės darbuotojų įsitraukimo lygį ir 2020-2022 metais kasmet ne mažiau nei 1 proc. padidinti jį. Per artimiausius dvejus metus siūloma nustatyti ir pritaikyti konkrečias priemones, padedančias įgalinti darbuotojus.

5. diegti inovacijas ir pažangiausias technologijas;

Įmonėje turi būti diegiamos pažangios radioaktyviųjų atliekų tvarkymo technologijos, informacinės sistemos, vadybos modeliai ir kitos priemonės, sudarančios sąlygas efektyviam įmonės veiklos organizavimui ir vykdymui, veiklos kontrolei, ir leidžiančios taupyti išteklius.

6. nustatyti ir imtis priemonių valdyti rizikas;

Įmonė metodiškai vertindama rizikas, rengdama rizikų valdymo planą ir pasirinkdama rizikų valdymo būdus – įvykio tikimybės pakeitimą ir poveikio pakeitimą, turi siekti nustatyti rizikų mažinimo sprendimo būdus taip, kad rizikų vertės pokytis taikant šiuos būdus įgytų mažėjimo tendenciją.

7. efektyvinti procesus, mažinti energijos išteklių (elektros ir šilumos) kiekio sunaudojimą;

Tikimasi, kad įmonė per artimiausius dvejus metus įgyvendins priemones, pagerinančias pagrindinę veiklą aptarnaujančius procesus ir sumažins jų sąnaudas.

Iki 2023 metų įmonė turi sumažinti energijos išteklių (elektros ir šilumos) sunaudojimą ne mažiau nei 10 proc. nuo 2019-2022 metais suplanuoto išteklių sunaudojimo.

8. gerinti vidaus kontrolės sistemą.

Tikimasi, kad įmonė 2019-2022 metams numatys ir įgyvendins vidaus kontrolės gerinimo priemones, ypatingą dėmesį skiriant įmonės organams teikiamos informacijos patikimumui ir

⁵ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1427.

išsamumui, įmonėje vykdomų procesų ir procedūrų racionalumui ir tinkamumui, įmonės veiklos ekonomiškumui, efektyvumui, rezultatyvumui ir skaidrumui, strateginių veiklos planų įgyvendinimui, rizikos veiksnių įvertinimui.

Per 2019 metus įmonėje turi būti įdiegtas trečias vidaus kontrolės lygis.

Atskaitomybė

Informacija apie šiame lūkesčių rašte išdėstytą valstybės lūkesčių įgyvendinimą Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai teikiama kartu su įmonės metine ir tarpinėms veiklos ataskaitoms.

Kita informacija

Įmonė privalo vykdyti savo veiklą pagal aukščiausius skaidrumo, valdysenos, etikos ir socialinės atsakomybės standartus. 2019 metais įmonė turi parengti darnaus vystymosi politiką ir įgyvendinti priemones jai įdiegti.

Įmonės valdyba turi padėti įmonei pasiekti jai nustatytus tikslus.

Įmonės valdyba turi veikti nepriklausomai, tačiau Energetikos ministerija tikisi, kad valdyba iš anksto informuos apie esminius įmonės sprendimus. Esminiais sprendimais laikomi šie valdybos priimami sprendimai, tačiau valdyba turėtų vadovautis protingumo principu ir informuoti apie kitus potencialiai su savininko interesais susijusius svarbius sprendimus:

- 1) potencialūs valdybos narių interesų konfliktai;
- 2) potencialūs teisminiai ginčai;
- 3) galimas įmonės darbuotojų ar susijusių šalių sukčiavimas;
- 4) esminiai pokyčiai įmonės veikloje, įskaitant, bet neapsiribojant, pokyčius, susijusius su Ignalinos atominės elektrinės ir (ar) Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimo kainomis ir (ar) vykdymo terminais;
- 5) galima žala visuomenei, gamtai, ekonomikai;
- 6) spaudos pranešimai, kurie gali reikalauti ministerijos atstovų komentarų;
- 7) bet kokio masto korupcija ar politinė intervencija;
- 8) kitos esminės rizikos, keliančios grėsmę įmonės veiklos tęstinumui.

